

Příloha 1: Finanční stabilita obce

Hodnocení finanční stability municipalit vychází ze dvou základních předpokladů, které jsou důležité pro zajištění krátkodobé i dlouhodobé rozpočtové rovnováhy a udržitelnosti financování měst a obcí. Konkrétně se jedná o:

Saldo běžného rozpočtu by vždy mělo být kladné, kapitálový rozpočet může být deficitní.

Maximální dluhová služba (splátky dluhu plus placené úroky) by neměla převyšovat přebytek běžného rozpočtu.

Pro vyhodnocení finanční stability je navržena pracovníky institutu interdisciplinárního výzkumu (IIV) ve spolupráci s MSK soustava ukazatelů, které jsou rozděleny vzhledem ke své povaze a obsahu do tří kategorií a ve zkrácené verzi byly vypočteny pro obec Bravantice za léta 2010 až 2017. Použitá soustava zahrnuje tyto ukazatele:

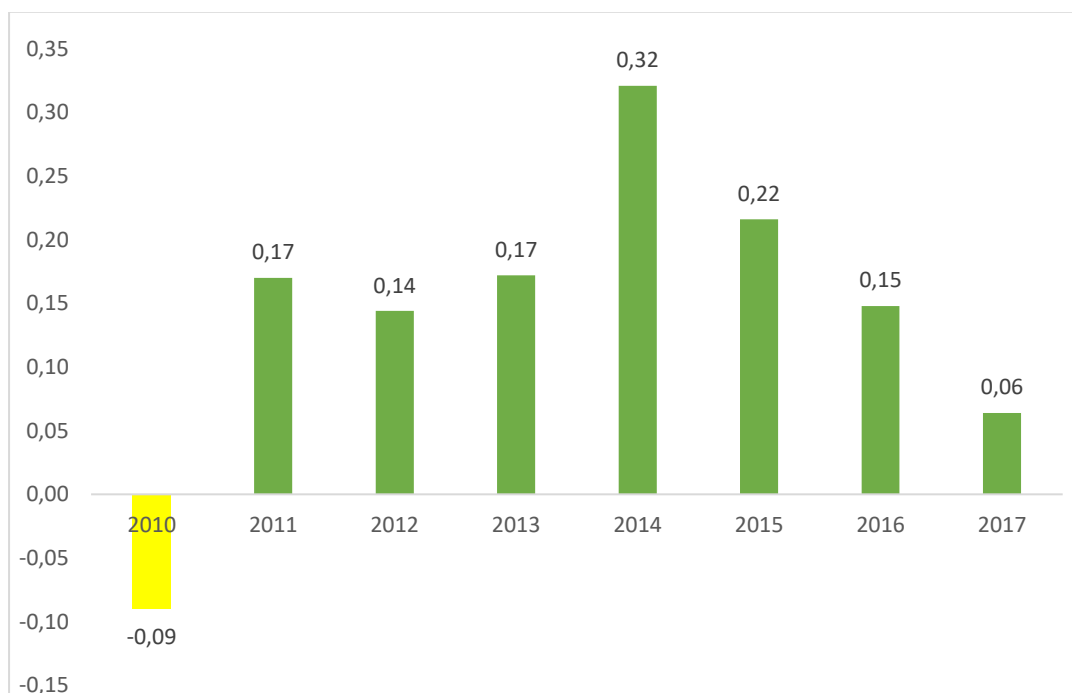
1. Indikátory hodnotící rozpočtové hospodaření (3 indikátory)
  - **Rozpočtové saldo (RS)**
  - **Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům (BUKBV)**
  - **Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech (VPCP)**

2. Indikátory hodnotící zadluženost municipality (4 indikátory)
  - **Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu (CDSBR)**
  - **Podíl dluhové služby a dluhové kapacity (DSSBR)**
  - **Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv (CZCA)**
  - **Dluhová služba celkem (DSC).**

3. Indikátory hodnotící likviditu municipality (3 indikátory)
  - **Celková (běžná) likvidita (CL)**
  - **Okamžitá likvidita (OL)**
  - **Finanční zásoba (FZ)**

K souhrnnému hodnocení pak bylo použito trojstupňové škály doporučených hodnot, kdy doporučená hodnota má v celkovém hodnocení A, průměrná hodnota B, a „problematická hodnota“ má hodnocení C. Všechny indikátory měly v hodnocení stejnou váhu.

Indikátory hodnotící rozpočtové hospodaření

Rozpočtové saldo (RS) jako ukazatel¹, který hodnotí rovnováhu obecních financí. Jedná se o hodnotu níže propočteného ukazatele, který se dá vyjádřit v procentech.

Obrázek 1 Rozpočtové saldo 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

Jak je zřejmé z provedeného propočtu, situace je stabilně v doporučené hodnotě, ovšem obec by ukazatel měla sledovat, díky tomu, že saldo se od roku 2015 snižuje v průměru o 40 % a pokus by trend pokračoval dále, mohla by se dostat do nerovnováhy v hospodaření, jak tomu bylo v roce 2010.

Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům (BUKBV)², ukazatel zde vyjadřuje, jak dlouho je obec schopna financovat své běžné výdaje svými úsporami z minulých let (krátkodobým finančním majetkem a dlouhodobými termínovanými vklady).

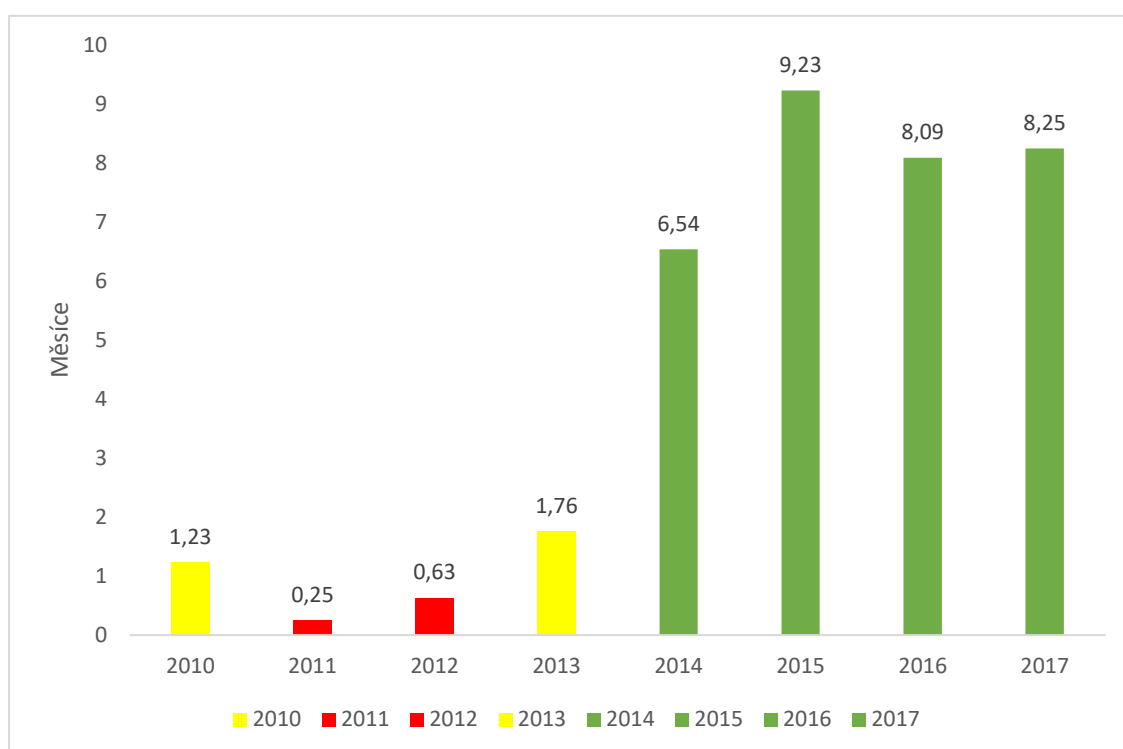
Hodnota ukazatele je vyjádřena v měsících, kdy za doporučenou hodnotu považujeme **BUKBV ≥ 4 měsíce**, krátkodobě lze akceptovat rozmezí 4 měsíce > BUKBV

¹ RS = (Celkové konsolidované příjmy – Celkové konsolidované výdaje) / Celkové konsolidované příjmy

² BUKBV = (Krátkodobý finanční majetek + Dlouhodobé termínované vklady) / Konsolidované běžné výdaje *12

≥ 1 měsíc, kdy je municipalita je schopna za předpokladu vyrovnaného hospodaření sanovat pouze krátkodobý výpadek příjmů do svého rozpočtu, aniž by musela činit restriktivní opatření v rámci svých běžných výdajů. Naopak je-li BUKBV < 1 měsíc je nutno činit restriktivní opatření v rámci běžných výdajů (obr. 2).

Obrázek 2 Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

Zde je vidět pozitivní trend hospodaření, kritická byla místa v letech 2010 a 2011, ovlivněná investičními akcemi. Obec udržuje své zásoby v rozmezí dvojnásobku doporučené hodnoty.

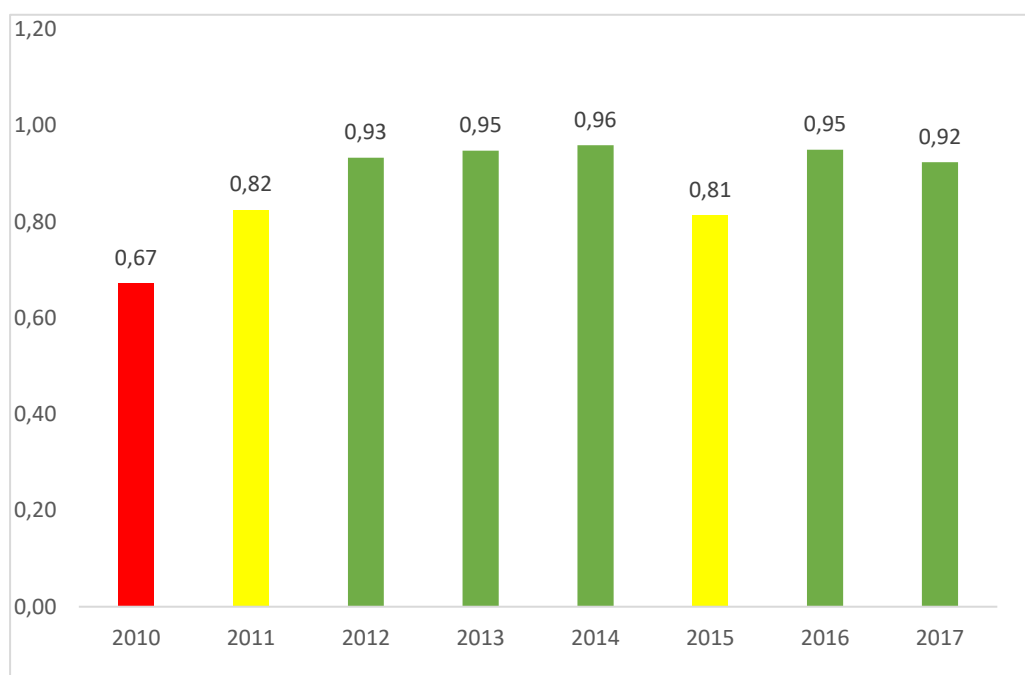
Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech³ (VPCP) zkoumá finanční soběstačnost obce a její nezávislost na transferových příjmech. VPCP tak vyjadřuje, jakou část příjmů pokrývá obec vlastními příjmy. Ukazatel může nabývat kladných hodnot a je vyjádřen v procentech. Čím větší je hodnota tohoto indikátoru, tím je obec více finančně soběstačná.

Doporučenou hodnotou je $VPCP \geq 0,9$, za mírnou závislost považujeme rozmezí $0,9 > VPCP \geq 0,8$ a výrazná závislost je, když ukazatel je $VPCP < 0,8$. Ten se může krátkodobě vyskytovat v případě, že obec např. realizuje investiční akci, podpořenou

³ VPCP = Vlastní příjmy / Celkové konsolidované příjmy

transferovými platbami. Pokud se v hospodaření vyskytne bez těchto symptomů, považujeme ji za nežádoucí (obr. 3).

Obrázek 3 Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

I v tomto případě je vývoj stabilní a mimo výkyvů v letech 2011 a 2015 se pohybuje v doporučené hodnotě.

Shrme-li první skupinu indikátorů, lze konstatovat, že obec vykazuje dobré rozpočtové hospodaření s převažujícím hodnocením „A“.

INDIKÁTORY HODNOTÍCÍ ZADLUŽENOST MUNICIPALITY

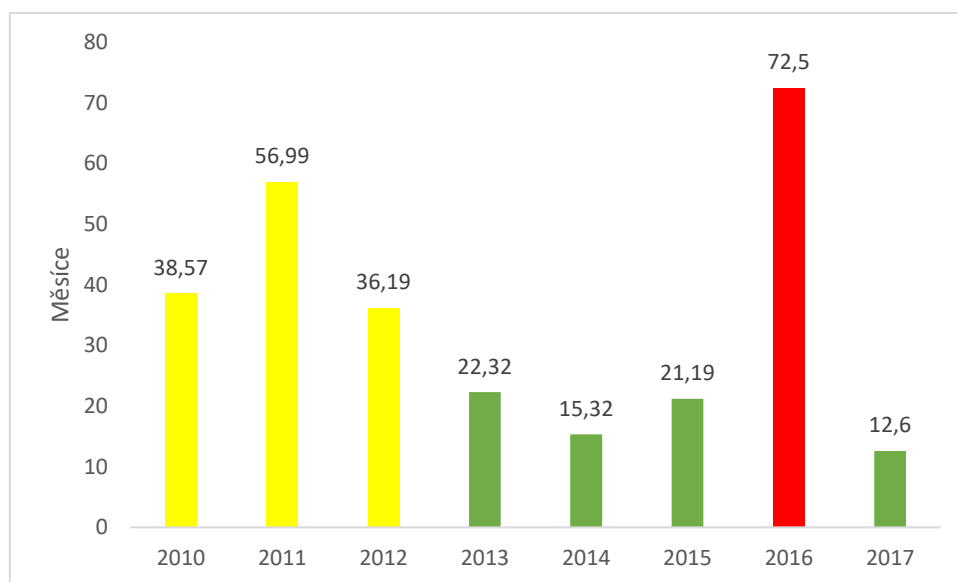
Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu (CDSBR)⁴. Hodnota ukazatele je vyjádřena v měsících. Ukazatel vypovídá o vlastní aktivitě a přístupu municipality k plánování svých závazků a jejich možnému splácení. I když obec nemůže ovlivnit podstatnou část svých běžných příjmů i běžných výdajů, musí brát jejich výši v úvahu při rozhodování o dalším zatížení obecního rozpočtu v případě zadlužení obce, musí brát ohled na fakt, zda a v jakém časovém horizontu je obec schopna splatit své dluhy.

Doporučenou hodnotou je udržet *CDSBR ≤ 36 měsíců, za předpokladu, že se municipalita nebude dále zadlužovat. Z dlouhodobého hlediska lze v úvahu i rozmezí 72 měsíců ≥ CDSBR > 36 měsíců, kdy obec je schopna splatit své závazky ve*

⁴ CDSBR = (Celkový dluh / (Běžné příjmy – Konsolidované běžné výdaje + Placené úroky)) * 12

střednědobém horizontu. Riziko pak představuje $CDSBR > 72$ měsíců, kdy je obec schopna splatit své závazky pouze v dlouhém období. (obr. 4)

Obrázek 4 Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

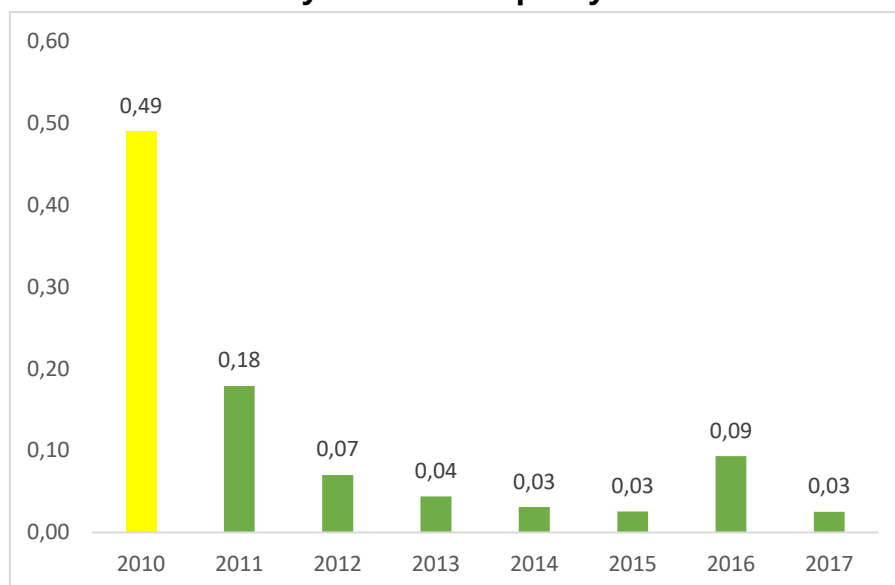
V rámci zadluženosti je možno konstatovat, že obec Bravantice je nyní schopna splatit své závazky okolo jednoho roku, průměrně do dvou let. Ojedinělý výkyv v roce 2016 byl ihned obcí napraven.

Podíl dluhové služby a dluhové kapacity (DSSBR)⁵ vyjadřuje, jak je municipalita schopna hradit své závazky ze salda běžného rozpočtu. Ukazatel vypovídá o tom, zda a jak dokáže obec zajistit prostředky na úhradu pravidelných splátek svých úvěrů různého typu. Hodnota ukazatele vyjádřena v procentech. Doporučenou hodnotou je $DSSBR \leq 0,4$, pak je obec schopna zajistit platbu pravidelných splátek svých závazků ze svých běžných příjmů, přičemž je schopna část těchto příjmů využít i pro své investiční aktivity. vysoké riziko.

Za předpokladu neexistence úspor z minulých let se může obec dostat do problémů se splácením svých závazků (např. za předpokladu neočekávaného poklesu běžných příjmů), pokud ukazatel $DSSBR > 0,8$. vývoj za Bravantice lze sledovat v obrázku č. 5.

⁵ $DSSBR = (\text{Placené úroky} + \text{Splátky emitovaných dluhopisů} + \text{Případný kladný výsledek rozdílu splátek krátkodobých přijatých půjčených prostředků a krátkodobých přijatých půjčených prostředků} + \text{Případný kladný výsledek rozdílu splátek dlouhodobých přijatých půjčených prostředků a dlouhodobých přijatých půjčených prostředků}) / (\text{Běžné příjmy} - \text{konsolidované běžné výdaje} + \text{Placené úroky})$

Obrázek 5 Podíl dluhové služby a dluhové kapacity 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

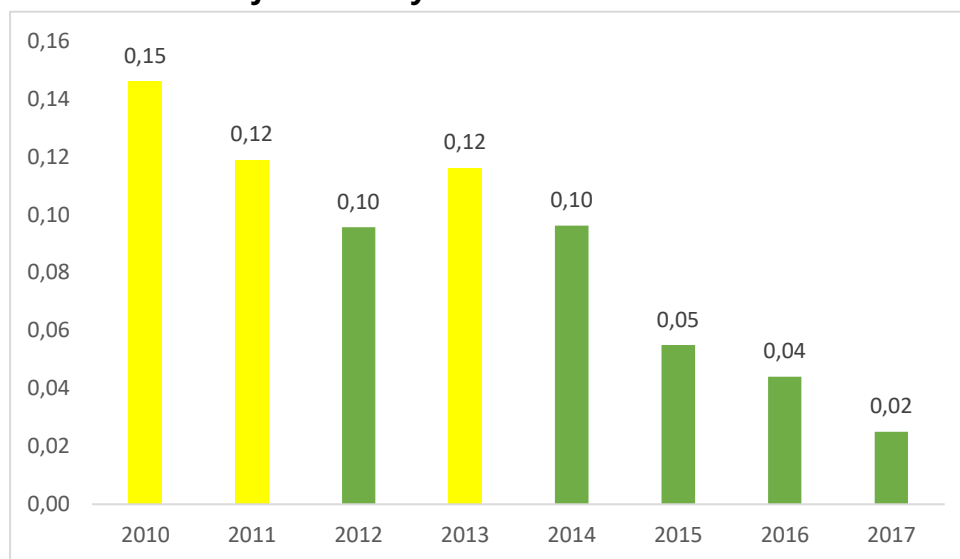
Jak je zřejmé z rozboru, i tento ukazatele s výjimkou roku 2010 obec s jistotou naplňuje.

Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv (CZCA)⁶ zde vyjadřuje míru krytí závazků celkovým majetkem (celkovými aktivy). Jeden ze stěžejních ukazatelů zahrnutých v Monitoringu hospodaření obcí MF ČR (hodnota by neměla v tomto monitoringu přesáhnout 25 %). V rámci posouzení dlouhodobé a krátkodobé finanční stability je nízká úroveň podílu cizích zdrojů na celkových aktivech obce žádoucí, zejména v rozpětí $0,1 \geq CZCA \geq 0$. Pokud přesáhne doporučenou hodnotu 25 % (0,25), pak může ohrozit dlouhodobou finanční stabilitu obce, zvláště v případě, že neexistují úspory z minulých let (obr. 6).

Obec Bravantice aktivně dodržuje pravidla zadluženosti a snižuje podíl cizích zdrojů, což odpovídá vypořádání investic z předchozích let.

⁶ CZCA = Cizí zdroje / Celková aktiva

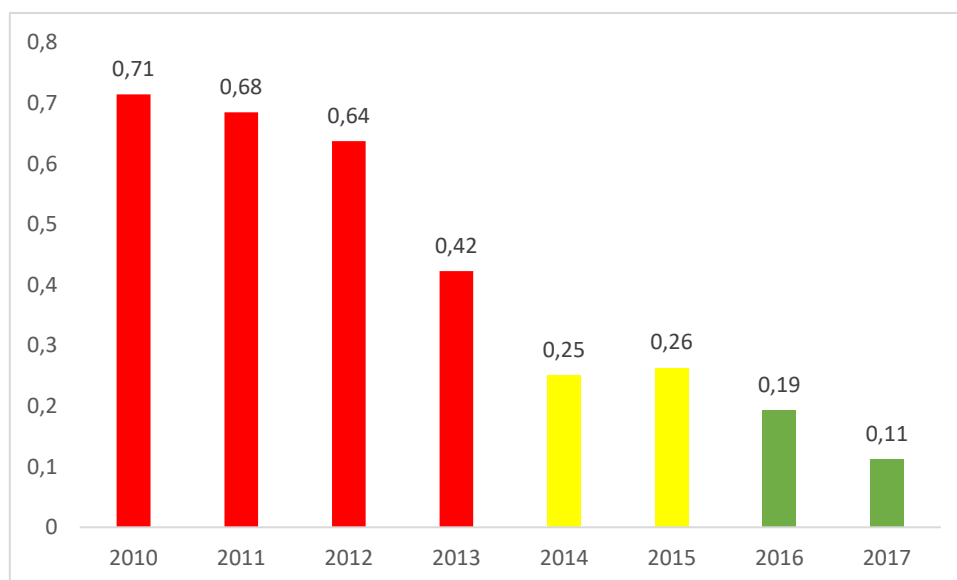
Obrázek 6 Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

Dluhová služba celkem (DSC)⁷ vyjadřuje míru krytí celkového dluhu obce jejími konsolidovanými příjmy v daném roce. Je součástí ukazatelů zahrnutých v Monitoringu hospodaření obcí MF ČR (hodnota by neměla v tomto monitoringu přesáhnout 30 %). Minimální riziko na finanční stabilitu obce představuje $DSC \leq 0,2$, naopak $DSC > 0,3$ (tedy nad hodnotou monitoringu, opět představuje riziko finanční nestability v krátkém i v dlouhodobém pohledu (obr. 7).

Obrázek 7 Dluhová služba celkem 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

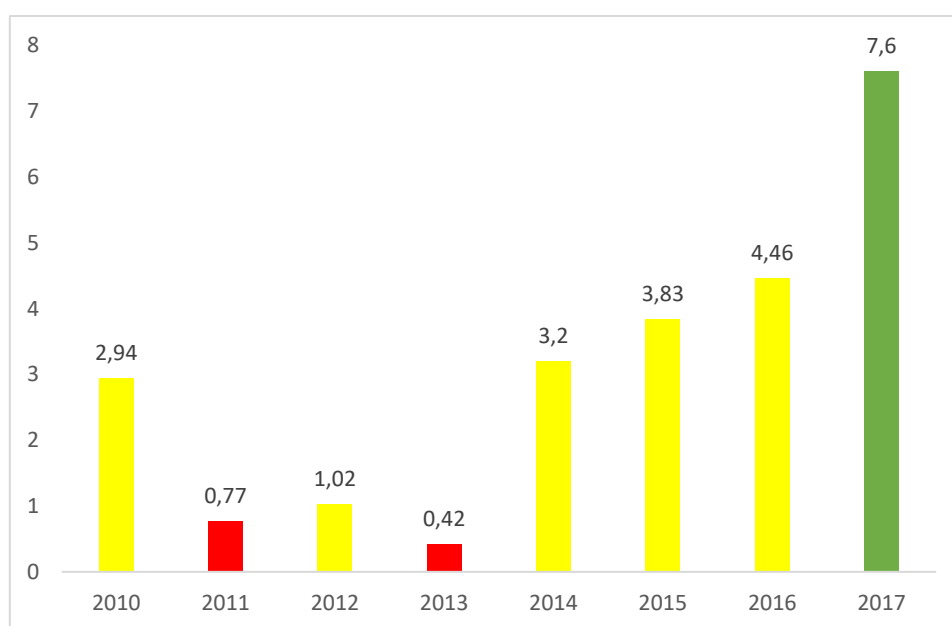
⁷ DSC = Celkový dluh / Cizí zdroje

Ukazatel dluhové služby jasně odráží průběh investičních akcí v obci a postupné umořování (splácení) těchto investic, jak je patrné z pozitivního vývoje z let 2014 až 2017.

INDIKÁTORY HODNOTÍCÍ LIKVIDITU MUNICIPALITY

Celková (běžná) likvidita (CL)⁸ vyjadřuje schopnost obce dostát svým krátkodobým závazkům ze svých likvidních zdrojů. Je součástí ukazatelů zahrnutých v Monitoringu hospodaření obcí MF ČR (hodnota by neměla v tomto monitoringu být nižší než 1). Hodnota ukazatele vyjádřena v absolutních číslech, kdy za vysoce likvidní považujeme obec s $CL > 5$, což nám udává, kolikrát převažují oběžná aktiva nad krátkodobými závazky. Naopak, je-li $CL \leq 1$ je vysoké riziko, že obec nebude schopna pokrýt své závazky v krátkodobém horizontu (obr. 8).

Obrázek 8 Celková (běžná) likvidita 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

Ukazatel souvisí s vývojem zadluženosti obce, tudíž je patrné, že vývoj v posledních letech byl průměrný, až v posledním roce se podařilo obci dosáhnout doporučené hodnoty.

Okamžitá likvidita (OL)⁹ vyjadřuje schopnost municipality hradit své krátkodobé závazky s využitím finančního majetku obce (především zůstatků na běžných účtech municipality). Je tedy ve svém pojetí přísnější než ukazatel „Celkové

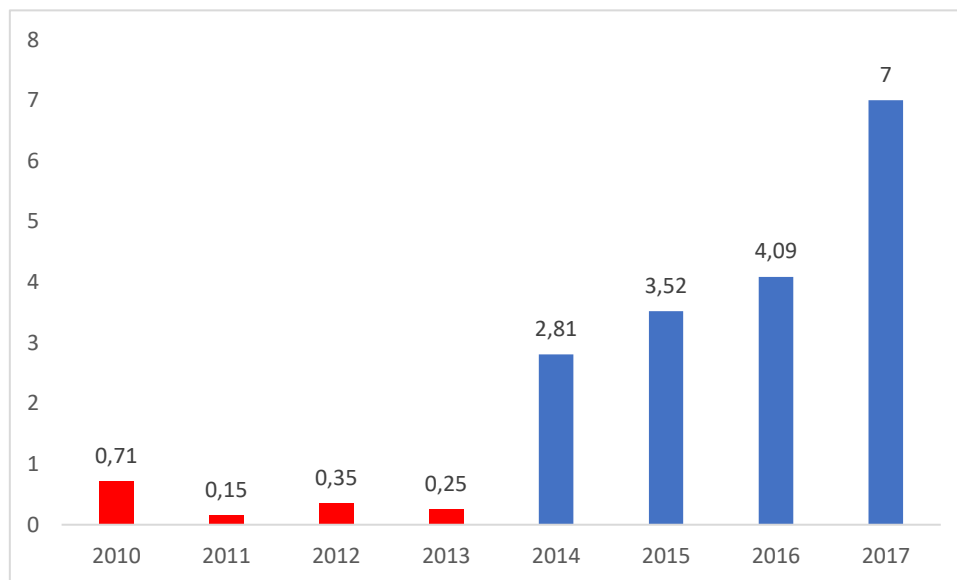
⁸ CL = Oběžná aktiva / Krátkodobé závazky

⁹ OL = Krátkodobý finanční majetek / Krátkodobé závazky

likvidity ". Hodnota ukazatele vyjádřena v absolutních číslech, kdy $OL > 1,75$ představuje minimální riziko nesplacení krátkodobých závazků. Naopak hodnota $OL \leq 1$ představuje vysoké riziko pro obec tím, že ve sledovaném období nemá obec k dispozici dostatečný finanční majetek ke krytí krátkodobých závazků (obr. 9).

Obrázek 9 Okamžitá likvidita 2010-2017

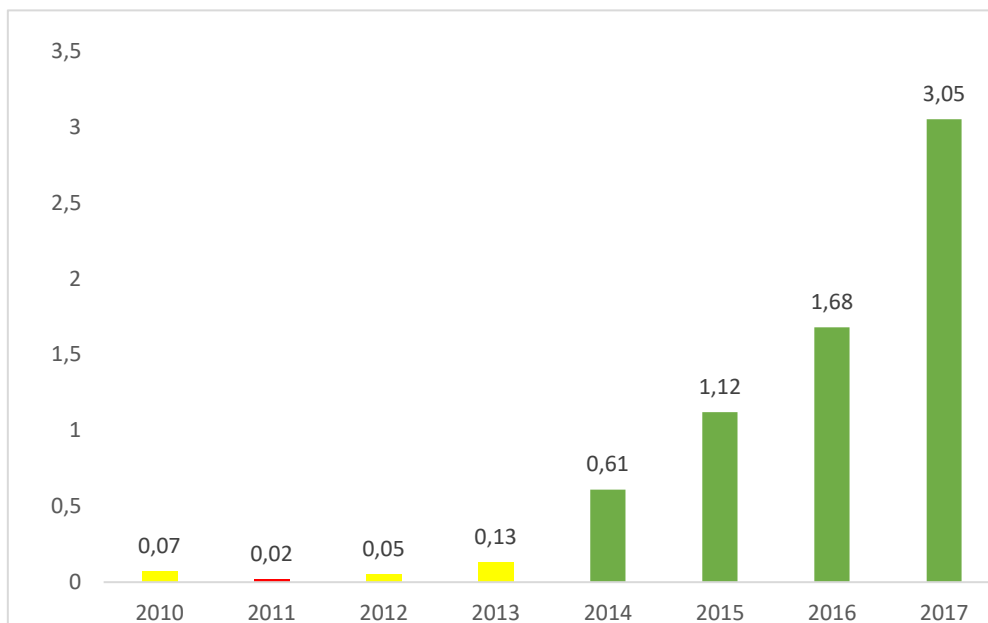
Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

Výsledky okamžité likvidity jsou daleko pozitivnější, kdy od roku 2014 obec vykazuje schopnost dostat svým krátkodobým závazkům pomocí krátkodobého finančního majetku.

Finanční zásoba (FZ)¹⁰ vyjadřuje schopnost obce pokrýt veškeré své závazky ze svého krátkodobého finančního majetku obce (především zůstatků na běžných účtech municipality) a dlouhodobých termínovaných vkladů. Hodnota ukazatele vyjádřena v absolutních číslech, kdy $FZ > 0,5$ znamená dlouhodobou finanční stabilitu a za rizikovou považujeme hodnotu $FZ \leq 0,05$ (obr. 10).

¹⁰ $FZ = (\text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Dlouhodobé termínované vklady}) / (\text{Krátkodobé závazky} + \text{Dlouhodobé závazky})$

Obrázek 10 Finanční zásoba 2010-2017

Zdroj: zpracováno dle <http://fsm-msk.cms.opf.slu.cz/>

Jak je patrné z obrázku č. 10 trend kopíruje výsledky okamžité likvidity, tudíž v posledních čtyřech letech má obec dostatečnou finanční zásobu ke krytí svých závazků.

Závěrečné zhodnocení

Obec hospodaří zodpovědně, v průběhu let 2010 až 2017 se ve sledovaných ukazatelích promítly vlivy investičních akcí, které byly součástí rozvoje obce.

<i>ukazatel</i>	<i>doporučená hodnota ratingu A</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>průměr.skóre 2010-2017</i>
<i>rozpočtové saldo</i>	<i>RS ≥ 0</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům</i>	<i>BUKBV ≥ 4</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>B</i>
<i>Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech</i>	<i>VPCP ≥ 0,9</i>	<i>C</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu</i>	<i>CDSBR ≤ 36</i> <i>měs.</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>C</i>	<i>A</i>	<i>B</i>
<i>Podíl dluhové služby a dluhové kapacity</i>	<i>DSSBR ≤ 0,4</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv</i>	<i>0,1 ≥ CZCA ≥ 0</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Dluhová služba celkem</i>	<i>DSC ≤ 0,2</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>C</i>
<i>Celková (běžná) likvidita (CL)</i>	<i>CL > 5</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>C</i>
<i>Okamžitá likvidita</i>	<i>OL > 1,75</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>B</i>
<i>Finanční zásoba (FZ)</i>	<i>FZ > 0,5</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>A</i>	<i>B</i>

Nyní lze obec považovat za finančně stabilní. **Z dlouhodobého pohledu je tedy na škále A až C hodnocena souhrnnou známkou B (40% A, 40% B, 20% C).**